

ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΙΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Γ. Ζ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΥΛΛΟΝ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ
Γ. ΣΠ. ΜΑΚΡΗΣ

ΕΝΔΟΣΑ ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

ΦΟΙΤΗΤΑΙ—ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ

Όχι! Ψυχαί μαρτύρων άγια.
Όχι! ψυχαί χωρισθείσαι από άλκιμα σώματα, τίς οίδε πού κείμενα, τίς οίδε πού άποστεωθέντα άταφα.

Όχι! ψυχαί αποπτάσαι με την ιεράν έλπίδα ότι τό έχυθέν αίμα λαμπρότεραν βάρει της Πατρίδος την άλευργίδα, ψυχαί πικραθείσαι όταν έσαθανώθη ή τιμή της. Ούδέν με είχε πλειότερον συγκινήσει.

Είχον γονατίσει εις μνήματα με καρδίαν πιγγομένην από πόνου έφιόλτην, είχον κλάσει ψιθυρίζων εύχήν ύπερ ψυχής πεφιλημένης τό βίγος της φρίκης τό ήσθάνθην εις του δράματος τας τραγικάς έέσεις, της μουσικής τους δακρυγόνους κλοισμούς, εις της δδύνης τους στόνους, εις του κινδύνου την ψυχράν γειτονίαν, εις τά μέτρα του έπους.

Έκλονίσθησαν τά μέλη μου από συγκινήσεις πλειστάκις, άλλ' ούχι πλειότερον ή όταν του τεμένους των Μουσών ο ύπατος ιεροφάντης παρέδιδεν εις την λατρείαν μας τά όνόματα δι' ών—ύπερ φύσιν όντα— επί γής μεταξύ ήμών διεκρίνεσθε.

Έθαύμασα την μετουσίωσιν την ύπερφυά.

Ο φοιτητής εις στρατιώτην. Του ήρηνικού σπουδαστηρίου ο κάτοικος εις τό πείλον της μάχης, βρύνων αυτό με τό αίμά του, εις μάρτυρα μετεμορφώθη.

Ήσθάνθην εύγενή ύπερηφάνειαν όταν όλοι οι έν τη αίθούση των τελ των του Πανεπιστημίου παριστάμενοι, και της έπιστήμης ή πολιού σκαπανείς και της πολιτείας οι άρχοντες ήγήθησαν εις τό άκουσμα των σεπτών ονομάτων των.

Ήσαν συνάδελφοί μου οι ούτω τιμώμενοι.

Ούτε μάμματα καλλιγλυφα, ούτε έκπαγλα μαυσωλεία και γιγάντια έτάχθησαν να διαιωνίσουν την μνήμην των. Ούτε τύπων στέφανοι και ιερέων πλήθος έλάμ-

προυναν την ταφήν των. Εκεί, υπό τι δένδρον θεσσαλικόν, παρά τινα κρήτα βράχον, άπλους εκ κλάδων σταυρός σημειού τον τάφον των. Ίσως ούδε τουτο. Ίερεύς δέν εύρέθη να ψάλλη των νεκρών την άκολουθίαν εις αυτούς. Δέν είναι βέβαιον άν συστρατιώτης των έπλεξεν όλίγα του άγρου αίμοπότιστα άνθη δια να στέψη ήγιασμένον μέτωπον. Άλλ' είδον δακρύνοντας όφθαλμούς πλείστους όταν ο Πρύτανης έξεφώνει τά όνόματά των και οι φοιτηταί, δσφ ύπάρχει ιδέα και τέμενος δι' αυτήν, από γενεάς εις γενεάς και άπ' αιώνος εις τον μετέπειτα, θα παραδίδωσιν αυτά, της δόξης του Πανεπιστημίου κειμήλια άνεκτίμητα.

Έθαύμασα και άλλων θανάτους. Και εκείνον τον έπιστήμονα τον θανόντα εις την σπουδήν μιās νόσου και τον άλλον τον διαπλέοντα ώκεανούς και συναντώντα τον Χάρωνα ανά μέσον κολοσσαίων πλωτών παγοβούνων ή των κατοίκων άγρίας τινός γής και της γραφίδος τον μαχητήν ή μιās ως ούτοπίας θεωρουμένης ιδέας τον ύποφήτην θνήσκοντα εις του νοσοκομείου την στρωμνήν, εις της φυλακής τό δάπεδον τό ύγρόν. Άλλ' οι πρώτοι έλπίζουσι προσμειδιώσαν να ιδωσιν αυτοίς την δόξαν οι άλλοι την ιδέα των κρατούσαν και εις εύεργέτας της ανθρωπότητος έαυτους έπευφημουμένους. Και ένφ ζωσι, ταυτα. Ο φοιτητής όμως ο θανών εις τό πεδίον της μάχης, ούτε τό όνειρόν του πληρούμενον είδεν, άλλ' ούδε καν έγγώριζεν άν τό πτώμά του ταφής θα τύχη ή όρνέων θα γείνη βορά, τιμών άντικείμενον ή βεβηλώσεως παίγνιον άν τό όνομά του εις της Φήμης θα κομισθη τας πτέρυγας προς την Ιστορίαν ή άγνωστον εις του παρελθόντος θα βυθισθη τό χάος.

Σιδηρόφρακτοι όγκοι ήρνούντο εις την άπ' αιώνων μάρτυρα την έλευθερίαν. Ο Κρής έδομοβολείτο αγωνιζόμενος ύπερ του ύπάτου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ο βία πανισχύρων δυναστών τότε τω ήρνεύτο. Πολλοί έπίστευσαν εις της άδίκου βίας τό κράτος. Του πνεύματος όμως και της ιδέας ο θιασώτης έπίστευεν εις τον θρίαμβόν των. Η ιδέα

είναι δι' αυτόν άυλος, άλλά πανίσχυρος δύναμις ήν τό τηλεβόλον και ή λόγχη να ύπηρετη μόνον δύναται ένίοτε' άλλ' ού έποτε να μάχηται. Ουχραλέος προσέτρεξεν ο φοιτητής εις τον άγώνα. Έμπνευσμένος ήγωνίζετο. Τω αφήρεσε τουρκική σφαίρα ή χριστιανική όδός την ζωήν. Τι προς τουτο; Έξέπνευσε μειδιών βέβαιος δια την τελικήν νίκην. Την παρηκολούθησε στέφουσαν τά κρητικά όπλα, ψυχή ήδη άόρατος. Και ή Κρήσσα θα διδάσκη τά τέκνα της να κλίνωσι λατρείας γόνυ επί του τάφου του φοιτητού εκεί κάτω εις τον Βάμον, τας Βουκολίες, την Μαλάξαν, τά Λειβάδια.

Χ
Ζήφος και έρεβος και οίσχυνή διεδέχετο του ένθουσιασμού τας ίαχάς ήθική απόγνωσις έκράτει. Κοπετο άντήχουν εις την θεσσαλικήν καλύβην, κατάρα των πάλιν δουλουμένων. Άπαισται και έν τη ιερότητι αυτών της Κουτσούφλιανης αί φλόγες έφώτιζον πανόραμα κλύδωνος συμφοράς. Η έρυθρά του Καλλίφου σημαία προήλαυε, και ο ύπερφίλος νικητής προύχων έπισθεν φευγόντων σιφών. Είδετε ποταπόν πανικόν βασιλεύοντα' είδετε τά όνειρά σας ψευδόμενα, ψυχαί φωτισμένοι από της έπιστήμης την δάδα. Και ήθέλησεν ο νεανίας να διαφέρη των περι αυτόν και ήθέλησε μόνος έκασταχού να διαμφισθητήση τό ιερόν έδαφος εις τον άγαρινόν πόδα. Μακράν άπελπίστας άκούονται κραυγαί. Ρίπτει τό ήπλεν του παρέκει φυγός στρατιώτης. Και εκείνος παρά τινα φράκτην με πυρός χαιρετίζει χαιρετισμόν τας νικητρίας προφυλακάς. Έκπλησσεται ο πρωτοφύλαξ δια του νεανίου τό θάρρος και οίονει καιζων, του άφαιρεί την ζωήν. Ο,τι δηλαδή δέν ήθελε μετά την αίσχύνην.

Άλλού οίμώζει τραυματίας. Τον κατέλιπον εις του νικητού τό έλεος. Εις στιγμής καθ' ός έν τω ανθρώπω τό κτήνος πλήρες ένστίκτων αυτοσυντηρησίας ώρθώθη. Και σύ, νέε των Μουσών ιεροφάντα, τείνεις άρωγών χείρα και μερίζεσαι, έξαντληθείσας, από την άγρυπνίαν, τους μόχθους και την πικρίαν, δυνάμεις και όλον έν έξαντλουμένας, με τον έτοιμοθάνατον πληγωμένον. Άκούονται ήδη όλίγον έπισθεν της νίκης οι άλαλαγμοί προτρέχων